

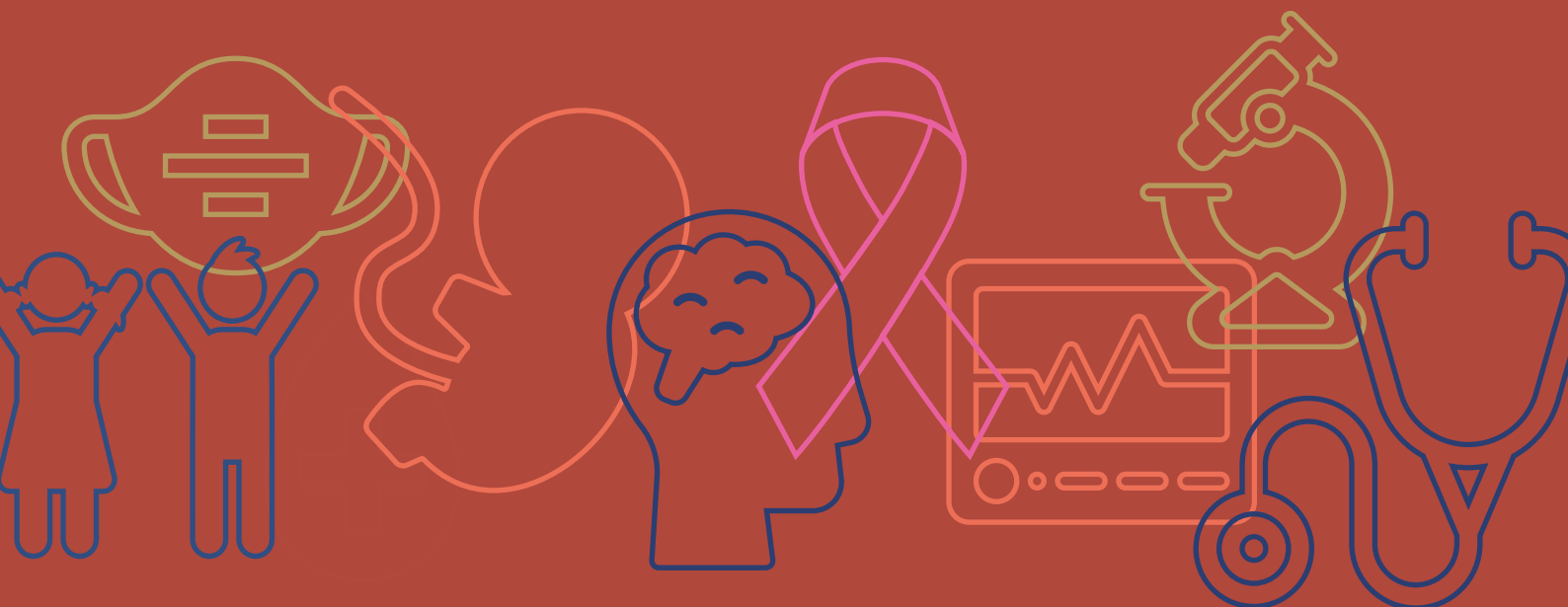

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Cydweithrediad
Iechyd GIG Cymru
NHS Wales Health
Collaborative

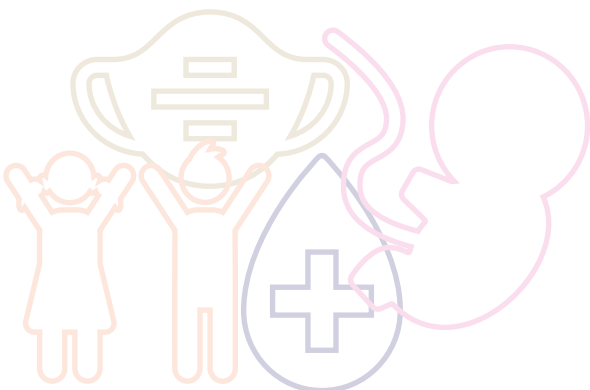
Adroddiad Blynyddol Safonau'r Gymraeg 2019-20

Cydweithrediad Iechyd GIG Cymru

Cynnwys

1. Rhagair	1
2. Cyflwyniad	2
3. Sut ydym yn ymdrin â'r Gymraeg yn y sefydliad	3
Atebolrwydd	3
Digwyddiadau'r iaith yn ystod blwyddyn ariannol 2019/20	4
Hybu a hwyluso	5
Nifer y gweithwyr sydd â sgiliau Cymraeg ar ddiwedd blwyddyn ariannol 2019/20	7
Helpu staff i ddatblygu eu sgiliau Cymraeg	9
Hyfforddiant staff drwy gyfrwng y Gymraeg	11
Swyddi newydd a swyddi gwag a'u categorïau sgiliau Cymraeg	12
Monitro'r graddau rydym yn Cydymffurfio â Safonau'r Gymraeg a chasglu adborth defnyddwyr	13
Cwynion a ddaeth i law ynglŷn â chydymffurfio â'r safonau'r ydym dan ddyletswydd i gydymffurfio â nhw (1 Ebrill 2019 – 31 Mawrth 2020)	13
4. Safonau'r Gymraeg	15
Safonau Cyflawni Gwasanaethau	15
Safonau Llundio Polisiâu	20
Safonau Gweithredol	22
Cadw cofnodion / Safonau sy'n delio â Materion atodol	25
5. Casgliadau ac edrych i'r dyfodol	26
Ein themâu ar gyfer y Gymraeg	27
- Defnyddio data ac adborth i'n hysbysu	27
- Croesawu technoleg	27
- Ystyried y Gymraeg ar gyfer y dyfodol	28
- Hybu a hwyluso	29
- Cefnogi ein rhanddeiliaid i ddefnyddio a datblygu eu sgiliau Cymraeg	29

Rhagair

Mae'n bleser gennyf gyflwyno'r adroddiad blynyddol hwn sy'n dangos ein cynnydd a hefyd ein cynlluniau i sefydlu Safonau'r Gymraeg yng ngwaith Cydweithrediad Iechyd GIG Cymru.

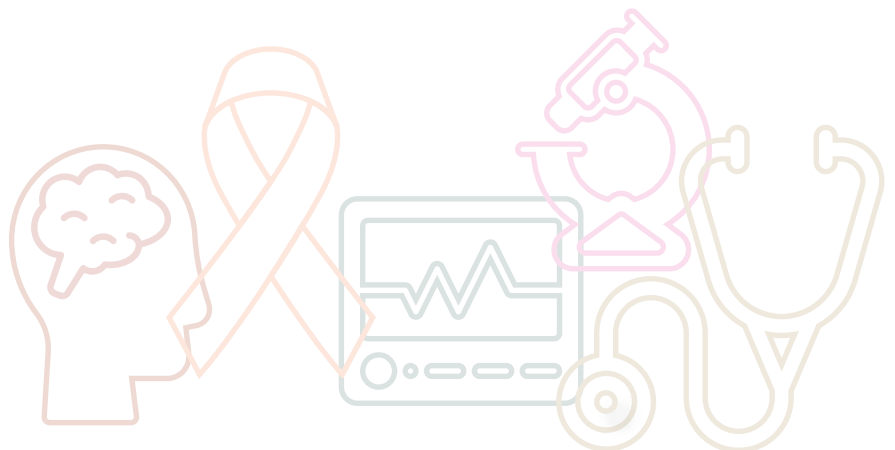
Gydol 2019/2020, fe wnaethom ymateb yn gadarnhaol i Safonau'r Gymraeg. Fe wnaethom benodi Swyddog Cefnogi'r Gymraeg amser llawn sy'n gweithio ar draws y sefydliad, a gydag ein partneriaid. Mae hyn wedi ein galluogi i hybu ymhellach bwysigrwydd darparu gwasanaeth Cymraeg i'n rhanddeiliaid ac rydym wedi gweithio'n ddiflino i weithredu gofynion Safonau'r Gymraeg ar draws ein sefydliad. Rydyn ni hefyd wedi cymryd cyfleoedd i atgyfnerthu'r angen am yr iaith ac i sicrhau bod rhagor o wasanaethau ar gael drwy gyfrwng y Gymraeg i'n rhanddeiliaid a bod y gwasanaethau hynny o well ansawdd; gwnaethom hynny drwy gynnal gwersi a sesiynau ymwybyddiaeth o'r Gymraeg yn ystod digwyddiadau staff.

Un elfen y bu ein gwaith yn canolbwyntio arni yw cefnogi'r gweithlu i ddefnyddio'r Gymraeg wrth eu gwaith o ddydd i ddydd. Y nod yw cynnig mwy o gyfleoedd i ddysgu'r iaith a hefyd meithrin hyder i'w defnyddio yn y gweithle. Rydym yn falch o ddeud ein bod yn clywed mwy o Gymraeg yn cael ei siarad â siaradwyr Cymraeg rhugl a dysgwyr yn ein swyddfeydd o ganlyniad i'r gwaith hwn.

Er ein bod yn cydnabod ein bod wedi cymryd camau breision ymlaen, rydyn ni hefyd yn sylweddoli bod lle i wella er mwyn darparu darpariaeth Gymraeg gyflawn yng Nghydweithrediad Iechyd GIG Cymru. Yn ystod y cyfnod nesaf, byddwn yn canolbwyntio ar sefydlu'r Gymraeg ymhellach yn ein gwasanaethau a'n cynlluniau gwaith. Bydd hyn yn golygu parhau i gydweithredu â'n sefydliadau partner er mwyn inni allu hybu'r Gymraeg a galluogi iddi gael ei defnyddio'n ehangach yn GIG Cymru.

Rosemary Fletcher

Cyfarwyddwr,
Cydweithrediad Iechyd GIG Cymru

Cyflwyniad

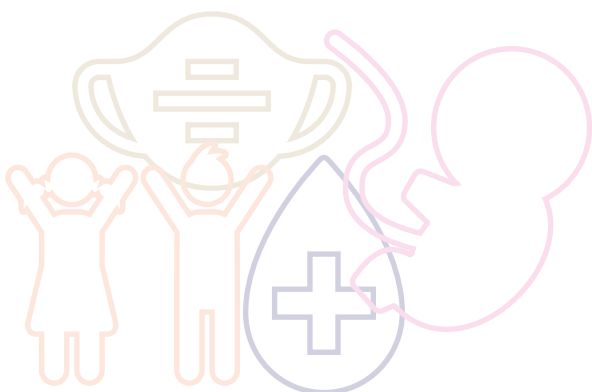
Mae Cydweithrediad Iechyd GIG Cymru yn gweithio ar ran GIG Cymru, ac i gefnogi Llywodraeth Cymru, i wella a gweddnewid gwasanaethau.

Cynhelir y Cydweithrediad gan Iechyd Cyhoeddus Cymru. Ym mis Tachwedd 2018, derbyniodd Iechyd Cyhoeddus Cymru hysbysiad cydymffurfio o safbwynt gweithredu Safonau'r Gymraeg ar ôl cyflwyno Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011. Ers mis Mai 2019, bu'r Cydweithrediad yn gweithredu'r Safonau Iaith hyn. Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru yn ddiweddar wedi cyhoeddi ei adroddiad ar gydymffurfio â Safonau'r Gymraeg sy'n cynnwys cyfeiriadau at waith y Cydweithrediad.

Yn y Cydweithrediad, rydym yn cydnabod pwysigrwydd y Gymraeg yng Nghymru ac rydym wedi llwyr ymrwymo i fodloni anghenion a dewisiadau iaith ein rhanddeiliaid. Rydym wedi bod yn gweithio'n ddiflino i hybu a sefydlu hyn yn ein gwaith ac, yn fwy diweddar, bu'r sefydliad yn edrych ar sut gallwn gyfrannu ymhellach at Fframwaith Strategol Llywodraeth Cymru ar gyfer Gwasanaethau Cymraeg mewn Iechyd, Gwasanaethau Cymdeithasol a Gofal Cymdeithasol 'Mwy na Geiriau'. Er mwyn dangos ein hymrwymiad i'r Gymraeg, mae'r Cydweithrediad wedi penderfynu cyhoeddi'r adroddiad hwn ochr yn ochr â'i Gynllun Blynyddol sefydliadol ar gyfer 2019/20. Mae'r ddau adroddiad ar gael yn electronig ac yn ddwyieithog ar ein gwefan.

Mae llunio'r adroddiad blynyddol hwn yn rhan o waith hunan-reoleiddio'r sefydliad ac fe'i crëwyd gan y Swyddog Cefnogi'r Gymraeg ac fe'i hadolygwyd gan aelodau'r Uwch Dîm Rheoli, yn ogystal â gan ein cydweithwyr yn y Grŵp Gweithredu'r Gymraeg ac yn Iechyd Cyhoeddus Cymru. Mae ein Swyddog Cefnogi'r Gymraeg yn gyfrifol am fonitro i ba raddau'r ydym yn cydymffurfio â'r safonau ac am hybu a hwyluso'r defnydd o wasanaethau Cymraeg ac, o'r herwydd, dyma'r prif bwynt cysylltu ar gyfer trafod yr adroddiad hwn.

Mae'r adroddiad hwn yn rhoi sylw i ystod y gwaith y mae'r Cydweithrediad yn ei wneud i hybu'r iaith yn ogystal ag i ba raddau y mae'n cydweithredu â'r Safonau Iaith a roddwyd ar Iechyd Cyhoeddus Cymru. Mae'r adroddiad hwn yn delio â'r cyfnod rhwng 1 Ebrill 2019 a 31 Mawrth 2020.

Sut ydym yn ymdrin â'r Gymraeg yn y Cydweithrediad

Atebolrwydd

Yn Iechyd Cyhoeddus Cymru, y Cyfarwyddwr Pobl a Datblygu Sefydliadol sydd â'r cyfrifoldeb arweiniol dros y Gymraeg. Mae Rheolwr Amrywiaeth a Chynhwysiant Iechyd Cyhoeddus Cymru yn gyfrifol am lunio cynlluniau strategol a gweithredol ar gyfer agenda'r Gymraeg. Fe'u cefnogir gan Swyddog Iaith a Swyddog Tîm Amrywiaeth, Cynhwysiant a'r Gymraeg. Mae cyfarwyddwyr unigol yn gyfrifol am roi trefniadau ar waith yn eu cyfarwyddiaethau eu hunain, ac mae hynny'n darparu iddynt y sicrwydd bod gofynion y Gymraeg yn cael eu bodloni'n llwyr. Gan fod y Cydweithrediad yn cael ei gynnal gan Iechyd Cyhoeddus Cymru, rydyn ninnau hefyd yn syrthio dan y strwythur llywodraethu hwn o safbwynt Safonau'r Gymraeg.

Fodd bynnag, mae'r Cydweithrediad yn amrywio o ran strwythur llywodraethu ei gynlluniau gwaith ac am y rheswm hwn mae Cyfarwyddwr y Cydweithrediad a'r Uwch Dîm Rheoli hefyd yn gyfrifol am Safonau'r Gymraeg ar lefel arweinyddiaeth strategol yn y sefydliad. Swyddog Cefnogi'r Gymraeg amser llawn, sy'n eistedd o fewn y Cydweithrediad dan ein Cyfarwyddwr Cyllid Cynorthwyol, yw cyswllt y Gymraeg ag Iechyd Cyhoeddus Cymru a Swyddogion Iaith Cenedlaethol GIG Cymru. Maent hefyd yn gyfrifol am fonitro cydymffurfiaeth, hybu gwasanaethau Gymraeg yn y Cydweithrediad a galluogi pobl i'w defnyddio.

Digwyddiadau'r iaith yn ystod blwyddyn ariannol 2019/20

Isod fe welwch nifer o ddigwyddiadau allweddol y mae'r Cydweithrediad wedi'u cynnal i helpu i hybu a sefydlu'r Gymraeg yn y sefydliad.

Dyddiadau gosod cyntaf Safonau'r Gymraeg - Uwch Rheolwr Rhaglenni yn arwain y gwaith o weithredu'r safonau.

Swyddog Cefnogi'r Gymraeg y Cydweithrediad yn dechrau yn ei rôl amser llawn - Mae'n arwain y gwaith o weithredu'r Gymraeg yn y Cydweithrediad ac yn treulio'r misoedd cyntaf yn cyfarfod â'n Rhwydweithiau, ein Rhaglenni a'n Timau er mwyn hybu pwysigrwydd y Gymraeg.

Diwrnod Cwrdd i Ffwrdd i Staff y Cydweithrediad - mae ein cyfarwyddwr yn cyflwyno'r diwrnod yn ddwyieithog ac mae awr o wersi Cymraeg i'r holl staff yn rhan bwysig o'r agenda.

Cinio dathlu Gŵyl Ddewi, gyda Phicau ar y Maen, Bara Brith a Sesiwn Holi ac Ateb am y Gymraeg, Cymru a'r Gwledydd Celtaidd (llun ar y dde).

Hybu a hwyluso

(Safonau 79, 94, 97-102, 103-105 – Cynyddu ymwybyddiaeth o'r Gymraeg a'i Hybu)

I hybu'r Gymraeg yn anffurfiol rydym yn cynnal sesiynau "Cinio a Dysgu" lle gallwn ddangos i'n staff sut i ddefnyddio meddalwedd Cymraeg megis Cysgair a Cysill a rhoi cyfle i staff ymarfer eu Cymraeg neu geisio cyngor y tu allan i'w dosbarthiadau dysgu Cymraeg.

Yn fwy ffurfiol, mae Swyddog Cefnogi'r Iaith ein Cydweithrediad wedi ymsefydlu'n llwyr mewn amrywiol grwpiau ar draws y sefydliad megis ein grwpiau Cynllunio Busnes ac ein Fforwm Staff. Drwy fod yn aelod gweithgar o'r grwpiau hyn gallwn ni, fel sefydliad, fanteisio ar lu o gyfleoedd i hybu a galluogi pobl i ddefnyddio gwasanaethau Cymraeg a sefydlu lle i'r Gymraeg yn ein gwaith.

I gefnogi ein cydweithwyr ymhellach, mae'r sefydliad hefyd wedi sefydlu grŵp Gweithredu'r Gymraeg gyda chynrychiolwyr o'i Rhwydweithiau, Grŵpiau Gweithredu, ei Rhaglenni a'i Dimau. Mae'r grŵp hwn yn helpu'r Swyddog Cefnogi'r Gymraeg i fonitro, cydlynu a datblygu materion yr iaith ar draws y sefydliad; ar yr un pryd, mae'n fforwm lle gall staff rhannu eu harferion gorau, trafod heriau a thrafod cyfleoedd ar gyfer gwella.

Er mwyn galluogi i'n staff gynnig gwasanaeth dwyieithog yn eu gwaith, mae'r Cydweithrediad, drwy Iechyd Cyhoeddus Cymru, yn caffael gwasanaethau cyfieithu

a chyfieithu ar y pryd drwy'r Cytundeb Fframwaith Cyfieithu. Y Gwasanaeth Caffael Cenedlaethol sy'n rhedeg y fframwaith hwn. Mae gennym hefyd Gytundeb Lefel Gwasanaeth gyda Phartneriaeth Cydwasanaethau GIG Cymru i gyfieithu dogfennau byrrach. Rydyn ni wrthi'n ystyried sut byddwn yn bodloni ein hanghenion cyfieithu ar gyfer y dyfodol.

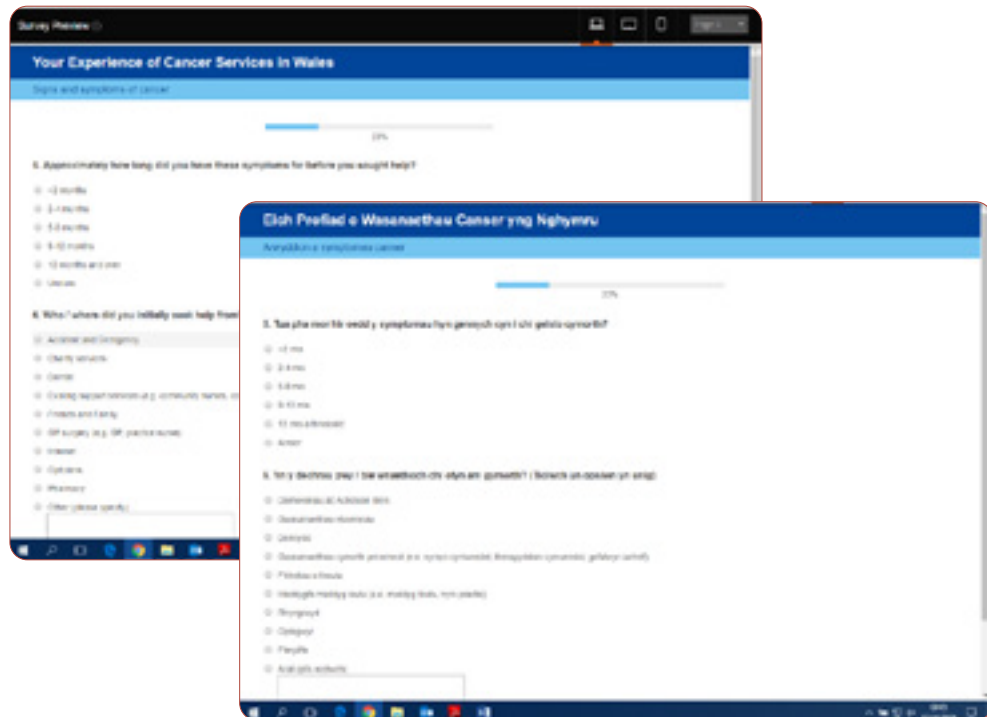
Mae Swyddog Cefnogi'r Gymraeg y Cydweithrediad hefyd yn cydweithredu'n rheolaidd â Thîm Iaith Gymraeg Iechyd Cyhoeddus Cymru i rannu'r cynnydd a wnaed ac i weithio i ddelio ag unrhyw broblemau. Maent yn aelod gweithgar o Grŵp Iaith Gymraeg Iechyd Cyhoeddus Cymru a Grŵp Swyddogion Iaith, Cymru Gyfan GIG Cymru. Drwy hyn, mae'r Cydweithrediad yn cael cyfle i rhannu'r arferion gorau a chydweithredu â sefydliadau eraill i wella'r ddarpariaeth Gymraeg yn lleol ac yn genedlaethol.

Gan fod ein Swyddog Cefnogi'r Gymraeg yn casglu gwybodaeth oddi wrth yr holl ffynonellau uchod, mae Uwch Dîm Rheoli'r Cydweithrediad yn cael diweddariadau misol rheolaidd ar i ba raddau'r ydym yn cydymffurfio â Safonau'r Gymraeg. Maent hefyd yn adolygu ac yn gweithredu cyfleoedd yn rheolaidd i gynyddu a gwella i ba raddau y defnyddir y Gymraeg yn y Cydweithrediad.

Gwaith arall yr ydym yn ei wneud i hybu'r Gymraeg a hwyluso defnydd o'r Gymraeg yn y Cydweithrediad

- Rydym yn darparu holiaduron ar brofiad cleifion yn ddwyieithog bob tro ac rydym yn gweithio â Rhwydwaith Cancer Cymru i drafod sut gallwn ddarparu sesiynau Ymgysylltu â Chleifion dwyieithog yn fwy effeithiol.

- Rydym yn cynyddu ymwybyddiaeth o'r Gymraeg yn ystod sesiynau cynefino a dyddiau cwrdd i ffwrdd ar gyfer ein staff
- Darparwn y bathodynnew "Cymraeg Gwaith" a "Dysgu Cymraeg" ac rydym bob amser yn annog ein staff i ddefnyddio'r rhain.
- Rydym yn mynnu bod gan ein holl staff lofnodion e-bost a negeseuon allan o'r swyddfa dwyieithog.
- Yn ein prif swyddfa, yn Nhŷ Afon, rydym hefyd wedi rhoi enwau Cymraeg ar ein holl ystafelloedd cyfarfod. Sef:

Cwtch

Ffenestr

Bach

Canolig

Mawr

- Rydym hefyd yn cyfeirio ein staff at gyfres o ddeunyddiau sy'n cefnogi ac yn hyrwyddo'r Gymraeg ar dudalen iaith Gymraeg Iechyd Cyhoeddus Cymru. Os ceir amrywiadau yn y trefniadau lleol a heriau, cyfeiriwn ein staff at yr adran iaith Gymraeg ar safle SharePoint mewnol y Cydweithrediad.

Nifer y gweithwyr sydd â sgiliau Cymraeg ar ddiwedd blwyddyn ariannol 2019/20

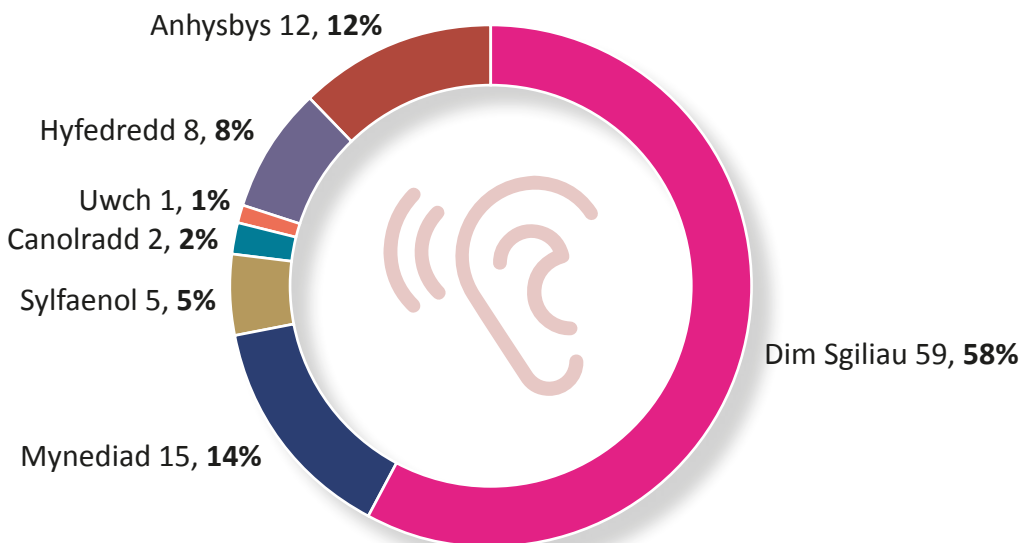
Er mwyn monitro sgiliau iaith ein staff, fel sy'n ofynnol dan Safonau'r Gymraeg, ac er mwyn ein helpu i gynllunio ar gyfer y dyfodol, gofynnwn i'r holl staff ddatgan eu lefelau sgiliau Cymraeg drwy ein system "Cofnod Staff Electronig". Mae hyn yn caniatáu inni gael darlun mwy clir o'r sgiliau yn ein sefydliad. Gofynnwn i'n staff ddweud wrthym beth yw eu lefelau sgiliau Cymraeg ar gyfer:

- Darllen
- Siarad
- Ysgrifennu

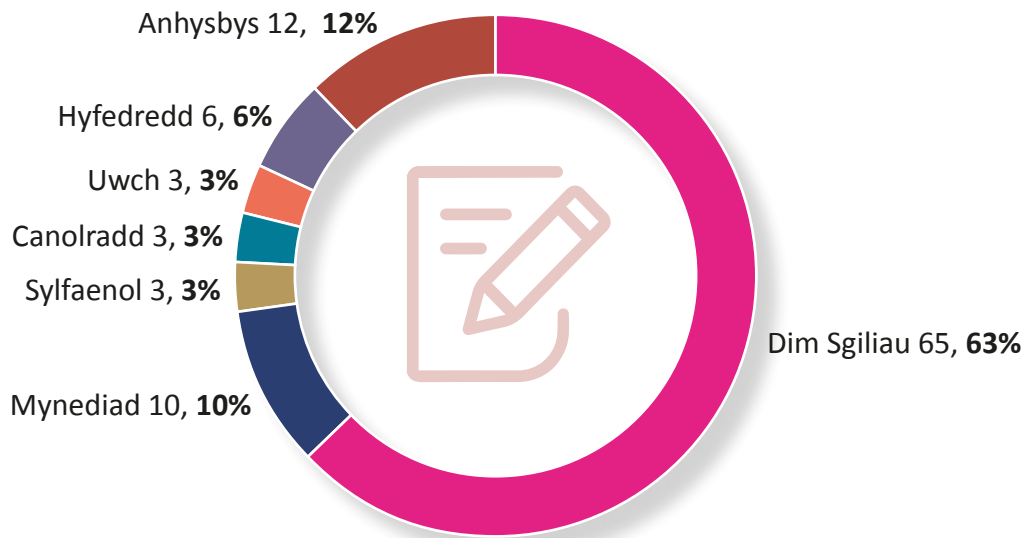
Rydym yn sgorio lefelau sgiliau unigolion ar raddfa o 0-5; gyda 0 yn golygu dim sgiliau o gwbl a 5 yn golygu hyfedrus

Yn y siart isod ceir gwybodaeth am sgiliau iaith Gymraeg ein staff yn Ebrill 2020. *Sylwer nad yw sgiliau Cymraeg staff sydd ar secondiad yn y Cydweithrediad wedi'u cynnwys yn y data isod.*

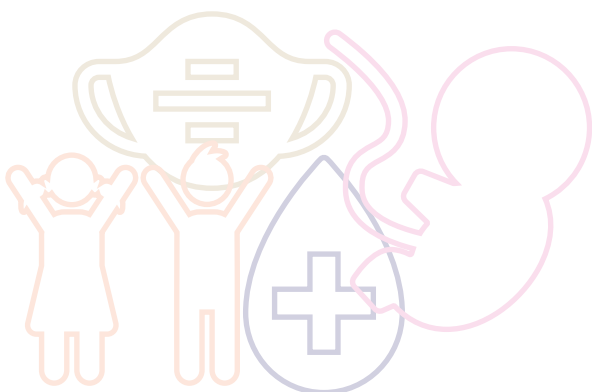
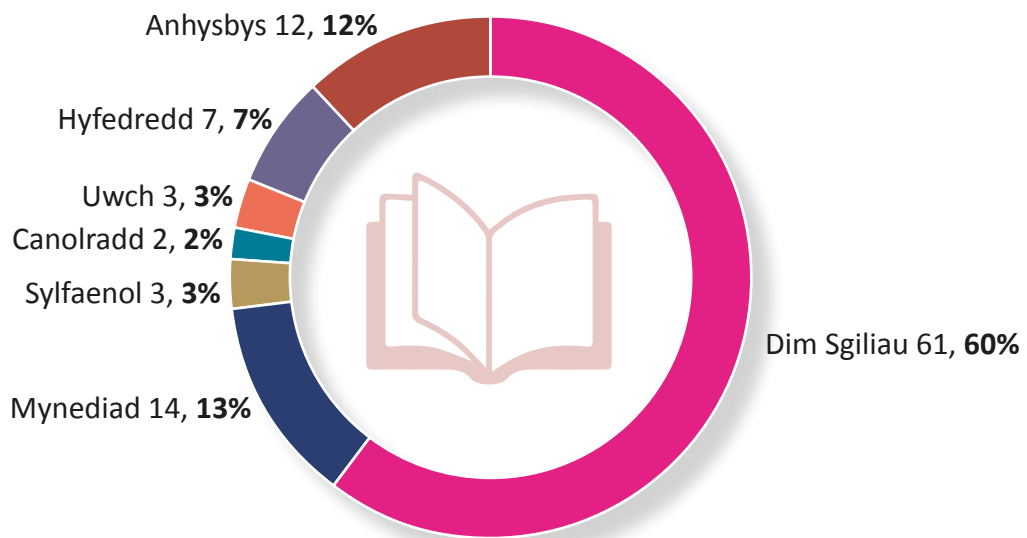
Gwrando/Siarad Cymraeg

Ysgrifennu Cymraeg

Darllen Cymraeg

Mae gan oddeutu 10% o'n staff sgiliau Cymraeg Uwch (lefel sgil 4) neu Hyfedrus (lefel sgil 5). Bernir bod hyn yn cynrychioli'n agos y siaradwyr Cymraeg lle saif ein prif safle, (Tŷ Afon yn Awdurdod Lleol Caerdydd, sef bod 11.1% o bobl yn gallu siarad Cymraeg yn yr Awdurdod Lleol, Cyfrifiad 2011).

Er nad yw 10% o bosibl yn cynrychioli lefel y sgiliau Cymraeg ar draws Cymru, rydyn ni'n teimlo ar hyn o bryd fod gennym y gallu i hybu'r Gymraeg a chydymffurfio'n effeithiol â gofynion Safonau'r Gymraeg. Pa fo angen, rydym yn cael cymorth gan ein staff Cymraeg presennol, cymorth cyfieithu gan dîm cyfieithu Cydwasanaethau GIG Cymru, yn ogystal â gan gyfieithwyr eraill a restrir ar y Fframwaith Caffael Cenedlaethol.

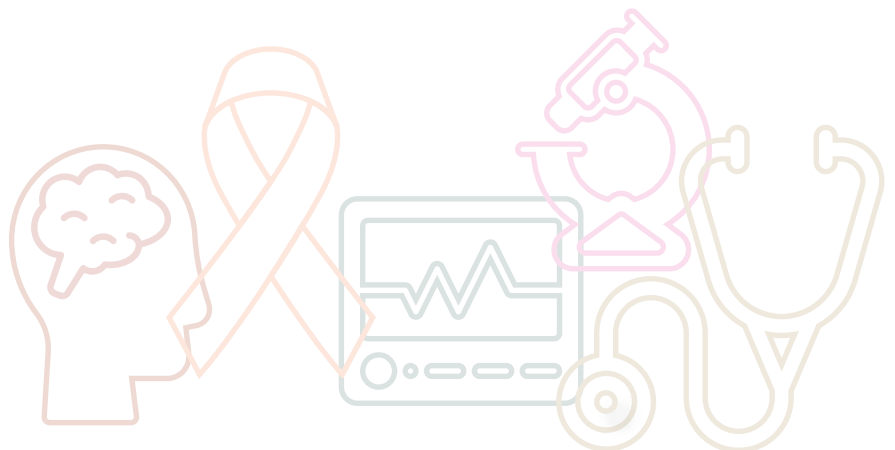
Rydym yn sylweddoli y bydd y galw am ddarpariaeth Gymraeg yn cynyddu dros amser ac felly byddwn yn parhau i geisio cyfleoedd i hybu'r defnydd o'r Gymraeg, fel rhan o'n hunaniaeth a gyda'r gwaith a wnawn. Lle bo'n briodol, ac yn unol â galwadau a chynlluniau ein gweithlu, byddwn naill ai'n datblygu sgiliau Cymraeg ein staff presennol neu'n cymryd cyfleoedd i gyflogi staff sy'n meddu ar y sgiliau Cymraeg perthnasol drwy ein proses recriwtio pan ddaw swyddi'n wag. Fel mater o drefn, rydym yn asesu'r gofynion sgiliau Cymraeg ar gyfer yr holl swyddi'r ydym yn recriwtio iddynt yn ein Rhwydweithiau, ein Grwpiau Gweithredu, ein Rhaglenni a'n Timau.

Helpu staff i ddatblygu eu sgiliau Cymraeg

Mae nifer o'n haelodau staff ar hyn o bryd yn mynychu cwrs Cymraeg ac mae nifer gynyddol hefyd yn dangos diddordeb mewn dilyn cwrs Cymraeg yn y dyfodol agos.

I annog ein staff i ddatblygu eu sgiliau Cymraeg, rydym yn hyrwyddo "Cymraeg Gwaith – Cyrsiau Blasau Byr Ar-lein" i bob gweithiwr newydd. Rydyn ni hefyd yn e-bostio'n aml "Geiriau

Cymraeg yr Wythnos" (isod) ac yn hybu llawer o gyfleoedd dysgu ymysg ein staff. Yn ystod ein diwrnod cwrdd i ffwrdd ym mis Medi 2019, fe wnaethom ddarparu gwrs Gymraeg awr o hyd i'r holl staff mewn cydweithrediad â Dysgu Cymraeg dysgucymraeg.cymru.

Geiriau Cymraeg yr Wythnos Welsh Words of the Week

Cymraeg

	Cwrdd â rhywun		Meeting someone
	Bore da	[boar-reh-dah]	Good morning
	Prynhawn da	[prin-houn-dah]	Good afternoon
	Hwyl	[hooll]	Bye (informal)
	Mae'n ddrwg gen i, dwi ddim yn siarad Cymraeg	[mein-throog-gen-ee], [dwee-thim-un-sharad-come-raeg]	I'm sorry, I don't speak Welsh
	Dwi'n dysgu Cymraeg	[dween-dusk-ee-come-raeg]	I am learning Welsh

GIG CYMRU NHS WALES
Cydweithrediad Iechyd GIG Cymru
NHS Wales Health Collaborative

GIG CYMRU NHS WALES
Iechyd Cyhoeddus Cymru
Public Health Wales

Rydym yn croesawu goheblaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ymateb yn Gymraeg heb oedi.
We welcome correspondence in Welsh. We will respond in Welsh without delay.

I helpu ein staff i ymarfer eu Cymraeg yn y gwaith yn ogystal ag i'w helpu i ddarparu gwasanaethau Cymraeg, mae ein Swyddog Cefnogi'r Gymraeg yn helpu ein timau drwy gynnig sesiynau cefnogol ychwanegol. Fel sefydliad, rydyn ni hefyd yn darparu'r canlynol i helpu staff ymhellach:

- Dalennau cymorth wrth ymyl ein ffonau intercom i helpu'r holl staff wrth ateb y drws yn ddwyieithog

- Rydym yn cynnal sesiynau Ymwybyddiaeth o'r Gymraeg yn ystod ein dyddiad cynefino, lle'r ydym yn pwysleisio pwysigrwydd defnyddio'r Gymraeg yn ein sefydliad a sut gall staff gael cymorth. Mae hyn hefyd yn rhoi cyfle i'n gweithwyr newydd gyfarfod â'n Swyddog Cefnogi'r Gymraeg lle dônt wedyn i ofyn am gymorth i ddysgwyr.

Rydym yn cydnabod y ceir cyfleoedd i ddarparu hyfforddiant Cymraeg mwy ffurfiol yn unol â'r Safonau ac mae hyn yn rhywbeth y byddwn yn ei adolygu yn y flwyddyn nesaf ac yn unol â Safonau 97-102.

Gweithredu

- Adolygu sut gallwn annog staff ymhellach i ddatblygu eu sgiliau Cymraeg.
- Adolygu sut gallwn ddarparu hyfforddiant Cymraeg mwy ffurfiol i'n staff.

Hyfforddiant staff drwy gyfrwng y Gymraeg

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru yn darparu nifer o gyrsgiau hyfforddiant (gweler y rhestr isod) i staff y Cydweithrediad. Caiff rhai o'r gyrsgiau hefyd eu cynnig ar-lein (drwy ein system ESR) ac maent ar gael yn ddwyieithog i holl gyrff GIG Cymru. Dylech sylwi, er bod y Cydweithrediad weithiau'n cael sesiynau hyfforddiant yn ein prif safle yn Nhŷ Afon, ni chafodd y sesiynau hyn eu cynnal yn Gymraeg ac nid oes aelod o staff wedi gofyn am y gyrsgiau hyn yn Gymraeg. Rydym yn cydnabod y gallem fod yn gwneud mwy i hybu'r opsiwn hwn a byddwn yn edrych ar hwn dros y cyfnod nesaf.

Hyfforddiant staff wedi'i ddarparu gan Iechyd Cyhoeddus Cymru:

- Recriwtio a Chyfweld
- Rheoli Perfformiad
- Trefn gwyno a threfn ddisgyblu
- Delio â'r cyhoedd
- Iechyd a Diogelwch
- Cynefino (gwnawn hyn yn lleol hefyd)

Ein proses gynefino leol ar gyfer gweithwyr newydd

Yn ystod eu diwrnod cyntaf yn y gwaith, caiff ein gweithwyr newydd cyfle i gael sesiynau croesawu a chynefino drwy gyfrwng y Gymraeg. Rydym hefyd yn darparu trosolwg byr ar wybodaeth sy'n ymwneud yn benodol â'r Gymraeg gyda dolenni at wybodaeth yn ein pecyn cynefino.

Caiff gweithwyr newydd hefyd eu cyflwyno i'n Swyddog Cefnogi'r Gymraeg ar y diwrnod ni waeth beth yw eu dewis iaith. Ar ôl i weithwyr newydd gael rhai wythnosau i ymgartrefu, mae'r Swyddog Cefnogi'r Gymraeg wedyn yn anfon e-bost atynt â gwybodaeth am sut gallant ddweud wrthym am eu lefel sgiliau iaith Gymraeg ar ein Cofnod Gweithwyr (yn unol â safon 96 – asesu sgiliau Cymraeg ein gweithwyr) yn ogystal â sut gallant ddatblygu eu sgiliau Cymraeg drwy ein cwrs Cymraeg 10 awr rhad ac am ddim a ddarperir gan y Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol.

Ar ôl i nifer o weithwyr newydd ymuno â'r sefydliad, rydym wedyn yn cael bore cynefino sy'n darparu trosolwg lefel uchel ar ein Rhwydweithiau, ein Rhaglenni a'n Timau. Yn ystod y flwyddyn sydd dan sylw yn yr adroddiad hwn cynhaliwyd 3 sesiwn cynefino staff yn y Cydweithrediad lle mae ein Cyfarwyddwr yn cyflwyno'i hun yn ddwyieithog ac mae gennym sesiwn sy'n rhoi sylw i ofynion Safonau'r Gymraeg. Mae llai na 10% o'r gweithwyr newydd wedi dewis Cymraeg ar gyfer hyn, a gan mai ond un cyflwynydd sy'n siarad Cymraeg yn rhugl nid ydym eto wedi cynnal y sesiwn hon yn ddwyieithog. Byddwn, fodd bynnag, yn monitro hyn i'r dyfodol i weld a geir cyfleoedd i ddarparu hyn yn ddwyieithog ar gyfer y dyfodol. Os felly, yna fe allem ddefnyddio cyfieithu ar y pryd fel dewis.

Gweithredu

- Adolygu'r angen, a lle bo'n briodol, cydweithredu â sefydliadau eraill i ddarparu hyfforddiant Cymraeg / hyfforddiant mewn Cymraeg neu'n ddwyieithog i'n staff.
- Monitro dewisiadau iaith Gymraeg ymysg y gweithwyr sy'n mynychu ein sesiynau cynefino mewnol a chymryd camau priodol pan fo angen.

Swyddi newydd a swyddi gwag a'u categorïau sgiliau Cymraeg

Yn ogystal ag annog ein staff i ddatblygu eu sgiliau Cymraeg rydym hefyd yn cydnabod y gallwn ddefnyddio'r cyfle a gynigia swyddi newydd neu swyddi gwag i gynyddu ymhellach nifer y gweithwyr yn y sefydliad sy'n gallu siarad Cymraeg.

Ar ôl 30ain Tachwedd 2019, yn unol â'r cyfarwyddiadau gan Gomisiynydd yr Iaith, roedd gofyn i'r sefydliad gategoreiddio swyddi yn ôl a yw'r gofyn am sgiliau Cymraeg yn

Hanfodol; Dymunol; Angen dysgu; neu Ddim yn ofynnol, ac roedd angen nodi hyn wrth hysbysebu swyddi o'r dyddiad hwn ymlaen.

Yn y cyfnod rhwng 26ain Tachwedd 2019 a 7fed Ebrill 2020, cafodd 24 o swyddi eu hysbysebu. Yn Nhabl 1 isod fe welwch gategorïau'r swyddi hyn, yn dilyn hunan-asesiad sgiliau Cymraeg Iechyd Cyhoeddus Cymru a wnaed gan y rheolwr recriwtio.

Tabl 1. Categori iaith Gymraeg ar gyfer swyddi'r Cydweithrediad

Darparwyd y data gan Cydwasanaethau GIG Cymru

Hanfodol	0	0%
Dymunol	13	54%
Angen dysgu	0	0%
Ddim yn angenrheidiol	10	42%
Heb ei chategoreiddio	1	4%

Bydd y Cydweithrediad yn parhau i asesu'r capasiti a'r galw am sgiliau Cymraeg a bydd yn cymryd cyfleoedd i gynyddu ei gapasiti i ddarparu gwasanaeth dwyieithog i'n rhanddeiliaid lle bo hynny'n briodol. Ar

ddiwedd blwyddyn ariannol 2020/21, byddwn yn gallu darparu data ar gyfer y flwyddyn lawn. Byddwn hefyd yn ceisio cynnal adolygiad o'n swyddi a'u categorïau er mwyn ein hysbysu ynglŷn â gwersi i'w dysgu er mwyn gwella'r broses hon yn y dyfodol.

Gweithredu

- Cynnal adolygiad o'n swyddi newydd a'n swyddi gwag a'u categorïau yn ystod y flwyddyn nesaf i weld a oes unrhyw wersi i'w dysgu

Monitro'r graddau rydym yn Cydymffurfio â Safonau'r Gymraeg a chasglu adborth defnyddwyr

Er mwyn monitro i ba raddau'r ydym yn cydymffurfio â Safonau'r Gymraeg, gofynnwn i bob un o'n Rhwydweithiau, Grŵpiau Gweithredu, Rhaglenni a'n Timau baratoi adroddiad ar eu cydymffurfiaeth bob chwarter ar gyfer y Swyddog Cefnogi'r Gymraeg. Mae'r Swyddog Cefnogi'r Gymraeg yn cydgasglu ac yn darparu trosolwg ar gydymffurfio i Uwch Dîm Rheoli'r Cydweithrediad ac i Iechyd Cyhoeddus Cymru. Mae'r broses hon yn rhoi cyfle i'r staff, yn ogystal â Grŵp Gweithredu'r Gymraeg, godi cwestiynau, risgiau a phroblemau â chydymffurfiaeth. Mae Swyddog Cefnogi'r Gymraeg wedyn yn cymryd y camau perthnasol i ateb cwestiynau a delio â phroblemau. Er enghraifft, creu canllawiau cliriach ar brosesau mewnol, cydweithredu ag eraill i sefydlu canllawiau ar y Gymraeg yn ein Strategaeth

Gyfathrebu newydd a chydweithredu â sefydliadau eraill i ddelio ag unrhyw broblemau.

Yn ogystal â'r cyswllt mewnol â'n Rhwydweithiau, Grŵpiau Gweithredu, Rhaglenni a'n Timau drwy gyfrwng sgysiaid dydd i ddydd a bod yn agored i adborth yn ystod cyfarfodydd, rydyn ni hefyd yn gofyn i staff dynnu sylw ein Swyddog Cefnogi'r Gymraeg at unrhyw adborth cadarnhaol neu negyddol a gafwyd gan ein rhanddeiliaid er mwyn gallu adolygu'r pryder a chymryd y camau priodol os oes angen. Gofynnir i staff hefyd sicrhau bod rhanddeiliaid yn ymwybodol o Broses Gwyno Safonau'r Gymraeg Iechyd Cyhoeddus Cymru os ydynt eisieu gwneud cynwys swyddogol icc.gig.cymru/defnydd-y-safle/cyswllt/cwynion/.

Cwynion a ddaeth i law ynglŷn â chydymffurfio â'r safonau'r ydym dan ddyletswydd i gydymffurfio â nhw (1af Ebrill 2019 – 31ain Mawrth 2020).

Yn Ebrill 2020, ni chafwyd dim cwynion swyddogol i'r Cydweithrediad nac i Gomisiynydd y Gymraeg ynglŷn â chydymffurfio â'r safonau o'r tu allan i'n sefydliad.

Er bod hyn yn rhywbeth i'w ddathlu, rydym hefyd yn sylweddoli y gallai cyflwyno cynwys swyddogol fod yn rhy ffurfiol i rai o'n rhanddeiliaid ac y gallwn wneud mwy i gael gwell dealltwriaeth o'n darpariaeth Gymraeg i'n rhanddeiliaid. O'r herwydd, byddwn yn

adolygu sut gallwn wneud hyn yn fwy effeithiol yn y dyfodol. Rydym yn bwriadu ymgysylltu â'n rhanddeiliaid i bwysu a mesur cyfleoedd i'w galluogi i ddefnyddio'r Gymraeg ymhellach os dymunant wneud hynny.

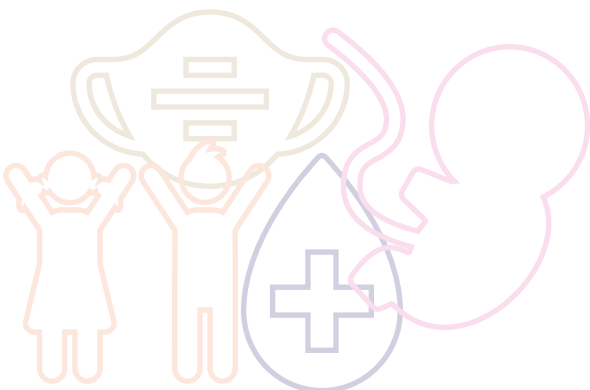
Yn naws gwella parhaus a bod yn agored yn y sefydliad, rydym hefyd yn cymryd adborth adeiladol gan ein haelodau staff mewnol i sicrhau ein bod yn ystyried ac yn gwella ein prosesau yn y dyfodol.

Er enghraifft:

Sylwadau ein staff:	Yr hyn a wnawn fel sefydliad
Mae angen ystyried cost cyfieithu ar gyfer y dyfodol	<ul style="list-style-type: none"> Rydym yn edrych ar sut gallwn rhannu templedi ar draws y Cydweithrediad er mwyn gallu lleihau'r gofynion cyfieithu a'r costau Rydym yn bwriadu creu dangosfwrdd gwybodaeth a fydd yn ein helpu i wneud penderfyniadau gwybodus am sut gallwn fod yn fwy effeithlon
Mae'r angen ychwanegol i gyfieithu yn effeithio ar amserlenni ein rhaglenni a'n prosiectau	<ul style="list-style-type: none"> Rydym wastad yn chwilio am gyfleoedd newydd i gynyddu ymwybyddiaeth o'r Gymraeg fel ein bod yn ei hystyried cyn gynted â phosibl. Mae ein Rhwydweithiau, Grŵpiau Gweithredu, Rhaglenni a'n Timau yn awr yn ystyried y Gymraeg yn gynharach yn eu cynlluniau. Mae tîm Rhwydwaith Canser Cymru wedi cynnwys y Gymraeg yn eu rhestr gyfeirio ar gyfer cynllunio digwyddiadau fel eu bod yn fwy parod wrth iddynt drefnu cyfarfodydd a digwyddiadau.

Gweithredu

- Ymgysylltu ymhellach â'n rhanddeiliaid i bwysu a mesur cyfleoedd inni eu galluogi i ddefnyddio'r Gymraeg ymhellach os dymunant wneud hynny.

Safonau'r Gymraeg

Er ein bod eisiau gwneud rhagor o ymgysylltu â'n rhanddeiliaid Cymraeg i bwysu a mesur beth arall y gallwn ei wneud i wella ein darpariaeth Gymraeg, mae Safonau'r Gymraeg yn un ffordd sy'n ein helpu i feincnodi ein perfformiad. Caiff y safonau eu categorio yn ddsbarthiadau o safonau, fel yr amlinellir yn yr Hysbysiad Cydymffurfio, a darperir y rhain dan y penawdau canlynol.

Safonau Cyflawni Gwasanaethau

Mae rhain yn berthnasol i weithgaredd cyflawni gwasanaeth, a'r bwriad yw hybu neu hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg, neu weithio tuag at sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg pan gynhelir y gweithgaredd hwnnw.

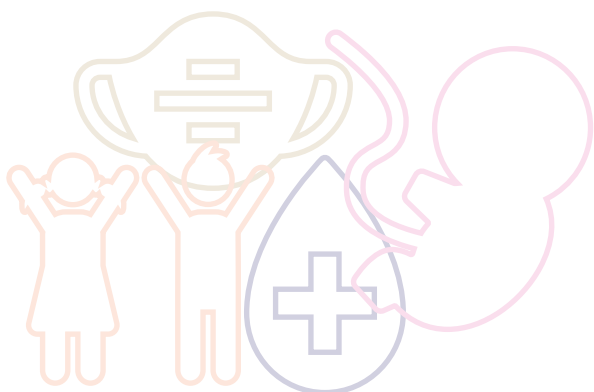
Cyn mis Mai 2019 (dyddiad gweithredu Safonau'r Gymraeg), roeddem wedi sylweddoli bod cryn waith i'w wneud i roi pethau ar waith i helpu ein staff i weithredu Safonau'r Gymraeg. Er mwyn rhoi cymorth penodol ac uniongyrchol â'r Gymraeg i'r Cydweithrediad, sy'n ategu ymhellach y cymorth a roddir gan Swyddog y Gymraeg a'r Swyddog Amrywiaeth, Cynhwysiant a'r Gymraeg yn Iechyd Cyhoeddus Cymru, rydym wedi cyflogi ein Swyddog Cefnogi'r Gymraeg amser llawn ein hunain, sy'n adrodd yn uniongyrchol i'r Cyfarwyddwr Cyllid Cynorthwyol. Drwy fod gennym ein Swyddog Cefnogi'r Gymraeg ein hunain, rydym yn gallu:

- cael cyswllt agosach â'n staff er mwyn rhoi gwybodaeth iddynt am y newid a ddigwyddodd o ganlyniad i Safonau'r Gymraeg
- rhoi ar waith y sylfeini i weithredu'r safonau
- bod yn fwy parod i ymateb yn ad-hoc fel y bo angen.

Fel y mae pethau ar hyn o bryd gyda'n Swyddog Cefnogi'r Gymraeg, gyda oddeutu 10% o'n staff yn gallu siarad Cymraeg a'r cymorth cyfieithu a gawn gan Bartneriaeth Cydwasanaethau GIG Cymru a fframwaith y Gwasanaeth Caffael Cenedlaethol, rydym yn teimlo, ar ôl sefydlu a hyrwyddo ymhellach, y byddwn yn gallu cydymffurfio â Safonau'r Gymraeg yn llawn. Er enghraifft, nid ydym eto wedi caffael na datblygu unrhyw systemau technegol newydd yn ystod y flwyddyn i hwyluso ymhellach y gwaith o gyflenwi gwasanaethau cyfrwng Cymraeg ac rydym wrthi'n pwysu a mesur opsiynau ar gyfer y dyfodol.

Grŵp Safonau	Camau a gymerwyd yn ystod y flwyddyn dan sylw	Camau i'w cymryd yn y dyfodol
Safonau 1-7 - Gohebiaeth	<p>Mae'r Rhwydweithiau, Grŵpiau Gweithredu, Rhaglenni a'r Timau wedi casglu dewisiadau iaith ein rhanddeiliaid er mwyn gwneud penderfyniadau wrth ohebu â rhanddeiliaid. Mae llawer yn awr yn darparu gwahoddiadau i gyfarfodydd, cylchlythyron a gohebiaeth yn ddwyieithog.</p> <p>Mae ein Rhaglenni Gwyddor Gofal Iechyd a LINC cenedlaethol yn darparu cylchlythyron cenedlaethol yn ddwyieithog i'n rhanddeiliaid. Cafodd cylchlythyr Cymraeg LINC ei agor 70 gwaith ym mis Rhagfyr 2019 o'i gymharu â 152 gwaith yn Saesneg.</p>	<p>Cynnal adolygiad i sicrhau bod yr "arlwy weithredol" yn cael ei darparu.</p> <p>Cynnal adolygiad i sicrhau bod datganiad sy'n croesawu gohebiaeth yn Gymraeg, y byddwn yn ymateb i ohebiaeth yn Gymraeg, ac na fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi, yn cael ei ddarparu bob amser.</p>
Safonau 8-16 Galwadau Ffôn (i brif rifau ffôn, rhifau llinellau cymorth neu rifau canolfannau galw)	Amherthnasol – nid oes gennym brif rif ffôn na chanolfan alwadau. Caiff pob galwad ei chyfeirio at unigolion	
Safonau 17 – 20 - Galwadau ffôn (i adrannau ar rhif ffôn llinell uniongyrchol, gan gynnwys rhifau llinellau uniongyrchol staff)	<p>Yn flaenorol, roedd nifer o staff ddim yn hyderus i ddefnyddio'r Gymraeg wrth ateb y ffôn. Mae ein Swyddog Cefnogi'r Gymraeg ac aelodau eraill y Grŵp Gweithredu'r Gymraeg wedi mynd ati i annog aelodau staff i ymarfer Cymraeg sylfaenol. Mae'r rhan fwyaf o staff yn awr yn gallu ateb yn ddwyieithog.</p> <p>Mae un o'n timau yn herio ei gilydd i ddefnyddio'r Gymraeg wrth ateb y ffôn.</p>	<p>Rydym yn cydnabod, er mwyn gallu cynnig gwasanaeth dwyieithog llawn dros y ffôn fod angen inni ddatblygu sgiliau Cymraeg ein staff ymhellach. Byddwn yn edrych ar sut gallwn helpu ein staff i ddatblygu eu sgiliau.</p> <p>Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru ar hyn o bryd yn edrych ar system ffôn i redeg opsiwn hidlo. Byddwn yn adolygu sut byddwn yn delio â hyn ar ôl iddynt gwblhau eu cynlluniau.</p>

Grŵp Safonau	Camau a gymerwyd yn ystod y flwyddyn dan sylw	Camau i'w cymryd yn y dyfodol
Safonau 21 – 22CH – Cyfarfodydd (nad ydynt ar agor i'r cyhoedd)	<p>Yn y gorffennol, roeddem yn anfon gwahoddiadau i gyfarfodydd a digwyddiadau yn Saesneg yn unig. Nawr, rydym yn anfon llawer o'n gwahoddiadau yn ddwyieithog a gofynnwn am ddewis iaith y bobl sy'n mynychu.</p> <p>Ar hyn o bryd, ni fu arnom angen darparu cyfieithydd ar y pryd mewn digwyddiadau ond mae gennym broses sy'n barod ar gyfer y dyfodol.</p>	<p>Adolygu i weld a allwn wneud rhagor i gefnogi rhanddeiliaid Cymraeg sy'n dod i ddigwyddiadau. Cydnabyddwn fod rhai siaradwyr Cymraeg yn dewis defnyddio'r Saesneg mewn cyfarfodydd.</p> <p>Rydym wedi sylweddoli ein bod, yn ystod pandemig COVID, wedi defnyddio fwyfwy ar rith-gyfarfodydd. O'r herwydd, rydyn ni wrthi'n adolygu sut gallwn ddefnyddio 2 sianel sain yn effeithiol yn ystod rhith-gyfarfodydd er mwyn gallu defnyddio cyfieithwyr ar y pryd.</p> <p>Ail-rannu arweiniad Iechyd Cyhoeddus Cymru ar sut gallwn ddefnyddio rhagor o Gymraeg mewn cyfarfodydd.</p>
Safonau 26 – 30 – Cyfarfodydd (sydd ar agor i'r cyhoedd) Safonau 31-32 – Digwyddiadau Cyhoeddus	<p>Anaml y mae ein cyfarfodydd yn agored i'r cyhoedd ehangach. Gallem ddefnyddio'r prosesau presennol i gynnig y gwasanaeth hwn yn ddwyieithog yn y dyfodol.</p> <p>Rydym yn cydnabod ein bod yn cynnal digwyddiadau ymgysylltu â chleifion. Nid yw'r rhain ond ar gael yn Saesneg ar hyn o bryd. Cydnabyddwn fod siarad am Brofiad Cleifion yn gallu bod yn emosiynol ac na fyddai cyfieithydd ar y pryd yn addas i hyn. Rydyn ni wrthi'n ystyried sut gallwn gynnig hyn yn Gymraeg mewn ffordd effeithiol ar gyfer y dyfodol.</p>	<p>Cymryd camau priodol er mwyn inni allu cynnig digwyddiadau ymgysylltu â chleifion yn y ddwy iaith.</p> <p>Rydym wedi sylweddoli ein bod, yn ystod pandemig COVID, wedi defnyddio fwyfwy ar rith-gyfarfodydd. O'r herwydd, rydyn ni wrthi'n adolygu sut gallwn ddefnyddio 2 sianel sain yn effeithiol yn ystod rhith-gyfarfodydd er mwyn gallu defnyddio cyfieithwyr ar y pryd.</p> <p>Pwysu a mesur sut gallwn wella ein harlwy er mwyn cynnal digwyddiadau ymgysylltu â chleifion yn Gymraeg/dwyieithog</p>

Grŵp Safonau	Camau a gymerwyd yn ystod y flwyddyn dan sylw	Camau i'w cymryd yn y dyfodol
Safonau 33-38 – Cyhoeddiadau, Hysbysebu, Cyhoeddusrwydd	<p>Rydym yn cynhyrchu llawer o'n cyhoeddiadau yn ddwyieithog.</p> <p>Er bod y safonau'n dweud nad oes raid inni gyfieithu dogfennau nad ydyn ni'n eu cynhyrchu, fe fuom yn gweithio i gyfieithu rhai dogfennau i Fyrddau Iechyd GIG Cymru eu harddangos.</p> <p>Oherwydd natur rhai dogfennau sy'n gofyn am brosesau cyfieithu mwy cymhleth h.y. Mesurau Canlyniadau a Adroddir gan Gleifion (PROMS), rydyn ni wrthi'n pwyso a mesur y ffordd fwyaf effeithiol o wneud hyn.</p>	Adolygu'r arweiniad mewnol i gynnwys prosesau cyfieithu mwy cymhleth. Er enghraifft, wrth gyfieithu PROMS a'r angen i ddilysu cyfieithiadau.
Safon 39-46 – Gwefannau, Apiau a'r Cyfryngau Cymdeithasol	<p>Mae ein holl gyfrifon Twitter presennol nawr yn ddwyieithog (cynnydd o 4). Rydyn ni hefyd yn ystyried y Gymraeg ar gyfer pob cyfrif Twitter newydd a grëwn.</p> <p>Rydym yn sylweddoli bod cynnwys ein gwefan angen cael ei ddiweddarau a'i gynnig yn ddwyieithog. Fel sefydliad, byddwn yn trosglwyddo i blatfform gwefan newydd yn y dyfodol agos ac rydym yn bwriadu gwella a chyfieithu'r cynnwys yn ystod y broses hon.</p>	Gwneud ein gwefannau'n gwbl gydnaws â Safonau'r Gymraeg.
Safonau 47- 49, 64 – Arwyddion, Hysbysiadau a Chyhoeddiadau Sain	<p>Mae ein Huned Fusnes wedi gwneud gwaith ardderchog i wneud ein harwyddion mewnol yn ddwyieithog (cynnydd o 100% yn yr arwyddion sydd dan ein gofal)</p> <p>Byddant yn gwneud arwyddion eraill (megis rhai'r maes parcio) yn ddwyieithog pan gânt eu hadnewyddu.</p>	Dim angen gweithredu
Safonau 50 -53 – Darparu gwasanaethau'r dderbynfa	Nid oes gan y Cydweithrediad wasanaeth derbynfa ac felly mae'r holl staff yn chwarae eu rhan i dderbyn eu hymwelwyr eu hunain. Byddwn yn monitro hyn yn ystod datblygiadau yn y dyfodol.	

Grŵp Safonau	Camau a gymerwyd yn ystod y flwyddyn dan sylw	Camau i'w cymryd yn y dyfodol
Safonau 54-59 – Grantiau a Chontractau	<p>Fel sefydliad buom yn atgoffa ein staff i ystyried yr effaith ar y Gymraeg i'r dyfodol.</p> <p>Cydnabyddwn fod gennym dipyn o waith i'w wneud i sefydlu hyn ymhellach yn ein prosesau ac felly mae ein Swyddog Cefnogi'r Gymraeg yn chwarae rôl hanfodol yn ein cyfarfodydd cynllunio busnes mewnol a hefyd yn gweithio â rhanddeiliaid i wneud y prosesau hyn yn fwy effeithlon.</p>	Gweithio â'r rhanddeiliaid perthnasol i gwblhau a sefydlu ystyriaethau ynglŷn â'r Gymraeg yn y broses gaffael.
Safonau 60-61 Hybu ac Ennyn Cyhoedduswydd i'r Gwasanaethau sydd ar gael yn Gymraeg	Nid ydym yn darparu gwasanaeth dwyieithog fel ein gwaith craidd ond rydym yn darparu gwasanaethau dwyieithog i'r rhai yr ydym yn gweithio'n agos â nhw.	Archwilio cyfleoedd pellach i ddarparu gwasanaeth Cymraeg i'r dyfodol.
Safon 62 – Hunaniaeth Gorfforaethol a Brandio	Yn flaenorol, roedd ein logos yn ddwyieithog ac rydym yn parhau i'w darparu yn ddwyieithog.	Dim angen gweithredu
Safonau 63 – Cyrsiâu Addysgol	Ni wnaed dim cynnydd ynglŷn â hyn hyd yma, gan ein bod wedi bod yn canolbwyntio ar gydymffurfio â safonau eraill sy'n fwy cyffredin.	Rhoi ar waith fesurau priodol i asesu'r angen i gyrsiau addysgol gael eu cynnig i staff yn Gymraeg a darparu arweiniad ar sut gellir darparu cyrsiau addysg yn Gymraeg.

Hyd yma, buom yn canolbwyntio'n bennaf ar helpu i hybu pwysigrwydd y Gymraeg a sicrhau ein bod yn cydymffurfio â Safonau'r Gymraeg. Rydyn ni'n awr wrthi'n ystyried sut gallwn wella'r ffordd rydym yn cyflenwi ein darpariaeth Gymraeg. Rydym yn bwriadu defnyddio gwell data deallusrwydd busnes ac adborth gan ein rhanddeiliaid i gael gwell darlun o sut rydym yn defnyddio ein hadnoddau. Drwy'r ddefnyddio'r wybodaeth hon, byddwn yn edrych ar wella ein

prosesau'n barhaus, er mwyn inni fod yn fwy effeithlon. Byddwn hefyd yn parhau i weithio ar y cyd â'n cydweithwyr Cymraeg profiadol yn y sector cyhoeddus yn ogystal ag yn dysgu oddi wrth ein Rhwydweithiau, Grŵpiau Gweithredu, Rhaglenni a'n Timau er mwyn gwella ein ffordd o wneud pethau. Er enghraifft, gweithredu'n gyson ar draws Cymru gyfan a gweithio i leihau amrywiadau diangen lle bo hynny'n bosibl.

Safonau Lluoio Polisïau

Bwriedir y safonau hyn i sicrhau, neu i gyfrannu at sicrhau, bod y sawl sy'n gwneud y penderfyniad polisi yn ystyried un neu ragor o'r canlynol -

(a) pa effeithiau, os o gwbl, (yn gadarnhaol neu'n niweidiol) y byddai'r penderfyniad polisi yn ei gael ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg, neu ar drin y Gymraeg yn ddim llai ffafriol na'r Saesneg;

(b) sut gellid gwneud y penderfyniad fel bod y penderfyniad yn cael effeithiau cadarnhaol, neu

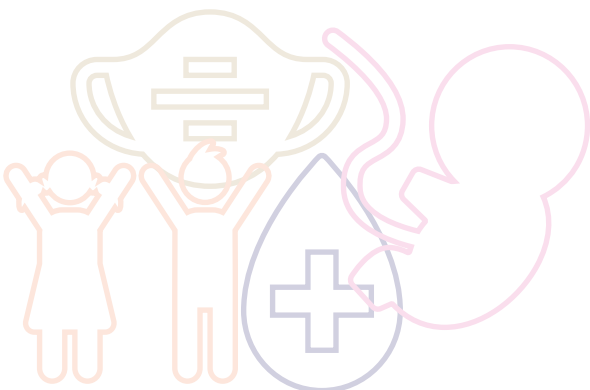
effeithiau cadarnhaol cynyddol ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg, neu ar drin y Gymraeg yn ddim llai ffafriol na'r Saesneg;

(c) sut gellid gwneud y penderfyniad fel nad yw'r penderfyniad yn cael effeithiau niweidiol, neu'n cael effeithiau llai niweidiol, ar gyfleoedd i bobl eraill ddefnyddio'r Gymraeg, neu ar drin y Gymraeg yn ddim llai ffafriol na'r Saesneg.

Grŵp Safonau	Camau a gymerwyd yn ystod y flwyddyn dan sylw	Camau i'w cymryd yn y dyfodol
Safonau 69 – 77 Asesu Penderfyniadau Busnes am yr Effeithiau ar y Gymraeg	<p>Ar hyn o bryd defnyddiwn offer asesu effaith i wneud hyn, fodd bynnag, rydym yn cydnabod y gellid gwneud y broses hon yn fwy eglur.</p> <p>Mae tîm iaith Gymraeg Iechyd Cyhoeddus Cymru wrthi'n adolygu'r offer asesu hwn.</p>	Byddwn yn adolygu ein proses ar gyfer gwneud penderfyniadau polisi ac yn gweithredu'n briodol.

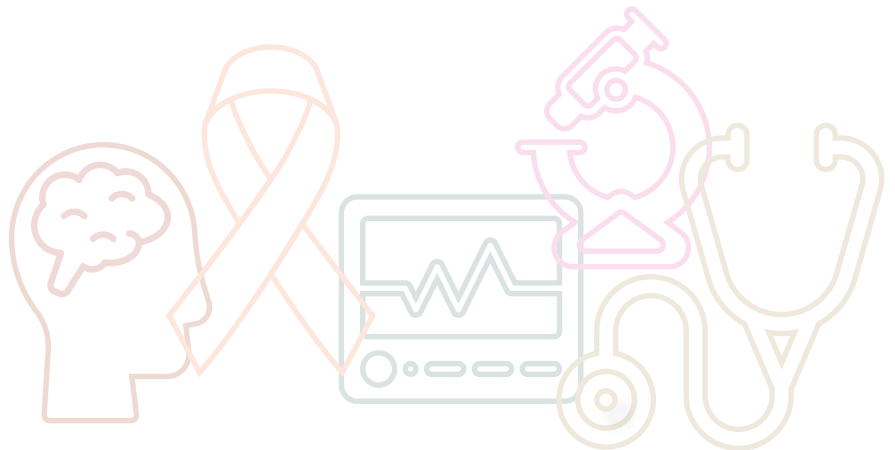
Rydym yn cydnabod bod gennym ragor o waith i'w wneud i ystyried y Gymraeg wrth wneud penderfyniadau ar bolisïau i'r dyfodol ac, o'r herwydd, mae ein Swyddog Cefnogi'r Gymraeg yn aelod o'n grwpiau traws sefydliadol i hybu ei phwysigrwydd ymhellach. Er enghraifft, mae

ein grŵp Deallusrwydd Busnes a Thechnoleg, ein grŵp Ansawdd a Diogelwch a'r grŵp Llwybrau yn dwyn amrywiol uwch reolwyr a chydweithwyr ynghyd i wneud penderfyniadau am feysydd penodol.

Gweithredu

- Ystyried cadw cofnod o'n penderfyniadau polisi i sicrhau ein bod yn cydymffurfio â Safonau'r Gymraeg.
- Adolygu ein proses ar gyfer gwneud penderfyniadau sydd:
 - yn rhoi ystyriaeth briodol a digonol i'r ffactorau sy'n effeithio ar hyfywedd y Gymraeg;
 - yn sicrhau bod yr asesiadau'n gyson;
 - yn sicrhau casgliadau gwrthrychol;
 - yn nodi mesurau lliniaru pan fo asesiad yn dangos effaith niweidiol ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a thrin y Gymraeg yn ddim llai ffafriol na'r Saesneg;
 - yn nodi cyfleoedd i sicrhau effeithiau cadarnhaol neu'n hyrwyddo cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a thrin y Gymraeg yn ddim llai ffafriol na'r Saesneg;
- Ystyried, fel sefydliad, sut gallwn hunan-asesu ansawdd yr ystyriaeth a roddir i effaith penderfyniadau polisi ar y Gymraeg.

Safonau Gweithredol

Mae'r safon hon yn ymwneud â swyddogaethau, neu fusnes neu ymgymeriad ("gweithgareddau perthnasol") unigolyn ("A"), a fwriedir i hybu'r Gymraeg neu hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg—

(a) gan A wrth gyflawni gweithgareddau perthnasol A,

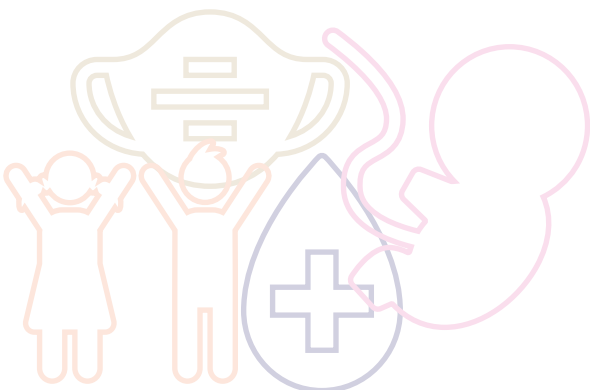
(b) gan A ac unigolyn arall yn y cysylltiadau rhyngddynt mewn cysylltiad â gweithgareddau perthnasol A, neu

(c) gan unigolyn heblaw am A wrth gyflawni gweithgareddau at ddibenion, neu mewn cysylltiad â, gweithgareddau perthnasol A.

Yn unol â pholisïau eraill Iechyd Cyhoeddus Cymru, bydd y Cydweithrediad yn mabwysiadu'r Polisi iaith Gymraeg sy'n cael ei greu gan Dîm Iaith Gymraeg Iechyd Cyhoeddus Cymru. Mae'r polisi hwn yn edrych ar sut rydym yn defnyddio'r Gymraeg yn fewnol, gyda'r nod o hybu'r Gymraeg a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg.

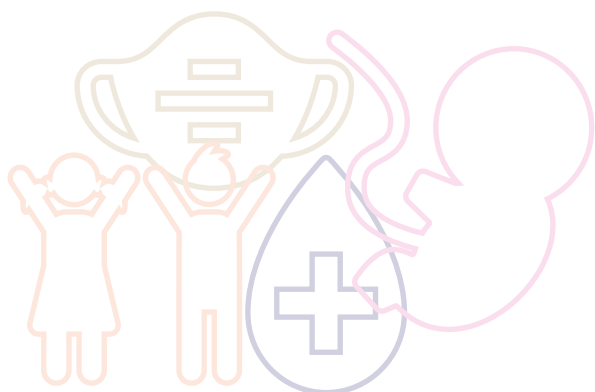
Gweithredu

- Hunan-asesu ein cynnydd yn gweithredu polisi iaith Gymraeg Iechyd Cyhoeddus Cymru

Grŵp Safonau	Camau a gymerwyd yn ystod y flwyddyn dan sylw	Camau i'w cymryd yn y dyfodol
Safonau 89 – Meddalwedd Cyfrifiadurol	<p>Caiff CysGair a Cysill (offer gramadeg a geiriadur Cymraeg) yn awr eu darparu yn ddiofyn ar liniaduron newydd ac rydym yn cynnal nifer o sesiynau Cinio a Dysgu i ddangos sut i'w defnyddio.</p> <p>Rydym yn cydnabod y gallem wneud rhagor i hybu'r gallu i ddefnyddio'r Gymraeg yn ein technoleg</p>	Darparu rhagor o wybodaeth i staff ynglŷn â'r rhyngwynebau a'r meddalwedd sydd ar gael yn Gymraeg.
Safonau 111-114 Arwyddion, Hysbysiadau a Chyhoeddiadau Sain (Mewnol)	Mae'r Uned Fusnes wedi gwneud gwaith ardderchog i ddiweddarau ein harwyddion mewnol i fod yn ddwyieithog er mwyn cydymffurfio â Safonau'r Gymraeg. Byddant yn gwneud arwyddion eraill (megis rhai'r maes parcio) yn ddwyieithog pan gânt eu hadnewyddu.	Dim angen gweithredu ymhellach
Safonau 80-81, 106-109 – Recriwtio / Contractau cyflogaeth	<p>Rydyn ni'n awr yn defnyddio offer a ddyfeisiwyd gan Iechyd Cyhoeddus Cymru i asesu'r gofyn am sgiliau Cymraeg mewn swyddi newydd.</p> <p>Rydyn ni hefyd yn defnyddio system recriwtio genedlaethol y GIG i gydymffurfio â'r safonau hyn. Yma maent yn gofyn am ddewis iaith y rheini sy'n ymgeisio am rôl.</p> <p>Rydym wedi dechrau darparu swydd-ddisgrifiadau a hysbysebion yn ddwyieithog pan rydym yn recriwtio ar gyfer rolau newydd.</p>	Adolygu sut rydym yn cydymffurfio â'r safonau hyn a gweld cyfleoedd i wella.
Safonau 79, 94, 97-102, 103-105 – Cynyddu Ymwybyddiaeth o'r Gymraeg a'i Hybu)	Nodwyd yn yr adran "Hybu a hwyluso" uchod.	
Safonau 82 – 88 – Polisiau Adnoddau Dynol, Cwynion Staff / Materion Disgyblu	Fel sefydliad a gynhelir, rhaid inni gydymffurfio â pholisiau Iechyd Cyhoeddus Cymru.	

Grŵp Safonau	Camau a gymerwyd yn ystod y flwyddyn dan sylw	Camau i'w cymryd yn y dyfodol
Safonau 90-95 - Mewnwyd	<p>Mae gennym safle Sharepoint / mewnwyd ar gyfer y Cydweithrediad, lle mae ein tudalen hafan a'n dewislenni yn ddwyieithog.</p> <p>Rydym hefyd yn cyfeirio ein staff at dudalen mewnwyd Iechyd Cyhoeddus Cymru ar gyfer y rhan fwyaf o wybodaeth ond mae hon y tu allan i'n rheolaeth.</p>	Dim angen gweithredu
Safonau 96 – Aseu Sgiliau Cymraeg Gweithwyr	Defnyddiwn y prosesau presennol megis ein System Cofnod Staff Electronig i fonitro sgiliau'r Gymraeg yn ein sefydliad.	Dim angen gweithredu
Safonau 110, 110A - Ymgynghoriadau Clinigol (dim ond yn berthnasol i Sgrinio, Diogelu Iechyd, Microbioleg a Helpa Fi i Stopio)	<p>Er nad ydym yn cynnig ymgynghoriadau clinigol yn uniongyrchol rydym yn gweithio â llawer o randdeiliaid sydd yn gwneud hynny.</p> <p>Fel rhan o'n rôl rydym yn cefnogi Adolygiadau gan Gymheiriaid, gwaith llwybrau a deallusrwydd busnes ac rydym wrthi'n edrych am gyfleoedd i helpu GIG Cymru ymhellach i wella'r ffordd y mae'n darparu gwasanaeth dwyieithog i'w gleifion. Megis cychwyn mae'r gwaith hwn.</p>	Adolygu a all y Cydweithrediad gefnogi cynlluniau Ymgynghoriadau Clinigol yn GIG Cymru ac os felly, sut.

Cadw cofnodion / Safonau sy'n delio â Materion atodol

Mae **Safonau Cadw Cofnodion** yn ymwneud â chadw cofnodion am safonau penodol eraill, cofnodion am gwynion yn ymwneud â chydymffurfio â safonau penodol eraill, neu gofnodion am gwynion eraill ynghlŷn â'r Gymraeg.

Mae **safonau sy'n delio â materion atodol** yn atodol i'r materion y mae'r safonau eraill yn delio â nhw.

Grŵp Safonau	Camau a gymerwyd yn ystod y flwyddyn dan sylw	Camau i'w cymryd yn y dyfodol
<p>115-117- Cadw cofnodion ar gyfer nifer o gwynion, lefel sgiliau Cymraeg gweithwyr, nifer y swyddi newydd neu wag a'u Strategaeth Sgiliau Cymraeg</p> <p>118-121 - Monitro a Llywodraethu</p>	<p>Defnyddiwn y prosesau presennol megis ein System Cofnod Staff Electronig i fonitro sgiliau'r Gymraeg yn ein sefydliad.</p> <p>Rydym hefyd yn cyfeirio rhanddeiliaid at broses gwyno Iechyd Cyhoeddus Cymru ar gyfer y Gymraeg os dymunant wneud cwyn ffurfiol a nodwn bob lefel o adborth gan rhanddeiliaid yn lleol i sicrhau bod yr holl themâu ailadroddus yn cael sylw.</p> <p>Lle bo'n briodol, cadwn gofnodion lleol a manwl sy'n werthfawr iawn ac mae wedi caniatáu inni gyhoeddi'r Adroddiad Blynyddol ar y Gymraeg ar gyfer 2019/20.</p>	<p>Adolygu ymarferoldeb creu dangosfwrdd canolog i'r Cydweithrediad ar y perfformiad o safbwynt y Gymraeg.</p>

Casgliadau ac edrych i'r dyfodol

Casgliadau

Cydnabyddir bod y Cydweithrediad, fel sefydliad, wedi cymryd camau breision ymlaen i sicrhau bod mwy o wasanaethau cyfrwng Gymraeg ar gael, eu bod o well ansawdd ac yn fwy cyfartal, fodd bynnag, cydnabyddwn hefyd fod llawer i'w wneud o hyd i roi lle mwy cadarn i'r Gymraeg yn ein gwaith. Dros y cyfnod nesaf, byddwn yn gweithredu â ffocws a momentwm er mwyn cyflawni ein rhwymedigaethau dan Reoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 7) gan sicrhau lle mwy cadarn fyth i'r Gymraeg yn ein gwaith a'n prosesau. I gydnabod pwysigrwydd y Gymraeg i'n gwaith, mae'r Cydweithrediad wedi datgan ei gynllun lefel uchel isod. I ategu'r cynllun hwn byddwn yn paratoi cynllun manwl mwy hirdymor o fewn y sefydliad a bydd yn cynnwys y camau gweithredu a welir yn yr adroddiad hwn.

Sylwer ein bod hefyd wedi ceisio cyplysu ein themâu gweithredu â dogfen Llywodraeth Cymru "[Mwy na geiriau](#)" [Cynllun Gweithredu 2019 i 2020](#)

Sylwer ein bod, tua diwedd 2019/2020, wedi ail drefnu blaenoriaethau ein gwaith er mwyn galluogi i'n staff ganolbwyntio ar ddarparu cefnogaeth i'r ymateb i bandemig COVID-19; a byddwn yn sicr o deimlo'r effaith gydol 2020/2021.

Er gwybodaeth – Amcanion Cynllun Gweithredu Mwy na Geiriau 2019-20

Thema Strategaeth Cymraeg 2050 Llywodraeth Cymru: Cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg

Amcan 1: sicrhau pobl bod eu hanghenion a'u dewisiadau iaith Gymraeg yn dylanwadu ar y gwaith o gynllunio, comisiynu a chontractio gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol ac wedi'u gwreiddio yn y gwaith hwnnw sy'n cael ei adolygu'n rheolaidd.

Amcan 2: mae pobl yn ymwybodol o'r 'Arlwy Weithredol' ac fe geir ymrwymiad gweladwy a diddordeb gweithredol mewn darparu gofal sy'n ystyriol o'u dewis iaith.

Amcan 3: gellir sicrhau pobl bod cyrff addysg a chyrrff proffesiynol yn deall pwysigrwydd anghenion Cymraeg a bod hynny wedi'i gynnwys mewn cwricwla, polisiau a rhaglenni hyfforddiant.

Amcan 4: sicrhau bod y Gymraeg yn cael ei defnyddio fwyfwy ar draws gweithleoedd iechyd a gofal cymdeithasol.

Thema Strategaeth Cymraeg 2050 Llywodraeth Cymru: Creu amodau ffafriol – seilwaith a chyddestun

Amcan 5: caiff pobl eu sicrhau bod arolygiaethau iechyd a gofal cymdeithasol yn adolygu ac yn adrodd ar eu profiadau o wasanaethau.

Amcan 6: caiff pobl eu sicrhau o ymrwymiad rhai sy'n gweithio mewn rolau arweinyddiaeth ar draws y maes iechyd a gofal cymdeithasol i ddarparu a datblygu gwasanaethau Cymraeg yn unol â dewis ac angen.

Amcan 7: caiff pobl eu sicrhau bod y Gymraeg yn cael ei phrif ffrydio mewn systemau terminoleg/ technoleg ym maes iechyd a gofal cymdeithasol.

Ein themâu ar gyfer y Gymraeg

Defnyddio data ac adborth i'n hysbysu

Croesawu technoleg

Mae'r ddau yn cyplysu â Mwy na Geiriau:

Amcan 5: caiff pobl eu sicrhau bod arolygiaethau iechyd a gofal cymdeithasol yn adolygu ac yn adrodd ar eu profiadau o wasanaethau.

Amcan 6: caiff pobl eu sicrhau o ymrwymiad rhai sy'n gweithio mewn rolau arweinyddiaeth ar draws y maes iechyd a gofal cymdeithasol i ddarparu a datblygu gwasanaethau Cymraeg yn unol â dewis ac angen

Amcan 7: caiff pobl eu sicrhau bod y Gymraeg yn cael ei phrif ffrydio mewn systemau terminoleg/ technoleg ym maes iechyd a gofal cymdeithasol.

Ein Thema	Ein Hamcanion:
Defnyddio data ac adborth i'n hysbysu	<ul style="list-style-type: none"> • Adolygu os, a sut, gallwn wella ein dulliau o fonitro cydymffurfiaeth o safbwynt Safonau'r Gymraeg • Adolygu sut gallwn wella ac arddangos ein cyfraniad i strategaethau iaith Gymraeg cenedlaethol (e.e. Mwy na Geiriau) • Pwyso a mesur sut gallwn wella'r ffordd rydym yn casglu data ac adborth er mwyn ein hysbysu'n well ynglŷn â'n perfformiad wrth gyflenwi darpariaeth Gymraeg (e.e. Costau cyfieithu, lefelau cydymffurfio â safonau'r Gymraeg, adborth gan randdeiliaid) • Adolygu sut gallwn helpu ein rhanddeiliaid Cymraeg i ddefnyddio mwy o'r Gymraeg yn ystod digwyddiadau. <i>SYLWER: Cydnabyddwn fod yn well gan rai siaradwyr Cymraeg ddefnyddio'r Saesneg yn ystod cyfarfodydd ac ni chaiff ein digwyddiadau ar gyfer ymgysylltu â chleifion eu cynnig yn y ddwy iaith eto.</i> • Pwyso a mesur sut gallwn ddefnyddio ein gwaith yn well i helpu i lywio sefydliadau eraill ynglŷn â'r arferion gorau, dysgu a bylchau o safbwynt cyflenwi darpariaeth iaith Gymraeg ar gyfer eu rhanddeiliaid. Er enghraifft, defnyddio dyluniad ein llwybrau, ein Rhwydweithiau, ein Rhaglenni ac ein Hadolygiadau gan Gymheiriaid.
Croesawu technoleg	<ul style="list-style-type: none"> • Archwilio'r atebion sydd ar gael i alluogi ein staff i ddarparu gwell gwasanaeth dwyieithog i'n rhanddeiliaid h.y. darparu rhith-gyfarfodydd yn ddwyieithog.

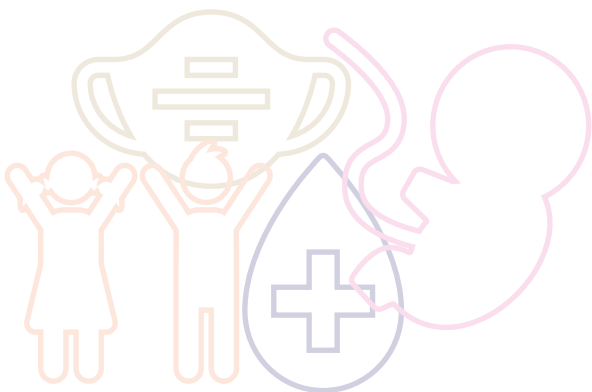
Ystyried y Gymraeg ar gyfer y dyfodol

Cysylltiadau â Mwy na Geiriau:

Amcan 1: sicrhau pobl bod eu hanghenion a'u dewisiadau iaith Gymraeg yn dylanwadu ar y gwaith o gynllunio, comisiynu a chontractio gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol ac wedi'u gwreiddio yn y gwaith hwnnw sy'n cael ei adolygu'n rheolaidd.

Amcan 7: caiff pobl eu sicrhau bod y Gymraeg yn cael ei phrif ffrydio mewn systemau terminoleg/ technoleg ym maes iechyd a gofal cymdeithasol.

Ein Thema	Ein Hamcanion:
Ystyried y Gymraeg ar gyfer y dyfodol	<ul style="list-style-type: none"> Sicrhau ymhellach fod y Cydweithrediad yn ystyried bod y Gymraeg yn allweddol wrth gyfrannu at y gwaith o gynllunio a datblygu gwasanaethau i'r dyfodol h.y. cyflenwi gwasanaeth dwyieithog i gleifion a staff, yng nghyd-destun technoleg a chynllunio'r gweithlu. Adolygu a yw'r Cydweithrediad yn gallu a sut mae'n gallu helpu i greu a gweithredu Ymgynghoriad Clinigol iaith Gymraeg (Safon 110 a 110A) a Pholisi Gofal Sylfaenol (Safon 78 ar gyfer Byrddau Iechyd) ar gyfer GIG Cymru. Cydweithredu â Chydwasanaethau a Chaffael GIG Cymru i sicrhau bod gan y Cydweithrediad arweiniad a chysylltiadau er mwyn ystyried y Gymraeg yn effeithiol yn ystod prosesau caffael.

Hybu a hwyluso**Cefnogi ein rhanddeiliaid i ddefnyddio a datblygu eu sgiliau Cymraeg****Mae'r ddau yn cyplysu â Mwy na Geiriau:**

Amcan 1: sicrhau pobl bod eu hanghenion a'u dewisiadau iaith Gymraeg yn dylanwadu ar y gwaith o gynllunio, comisiynu a chontractio gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol ac wedi'u gwreiddio yn y gwaith hwnnw sy'n cael ei adolygu'n rheolaidd.

Amcan 2: mae pobl yn ymwybodol o'r 'Arlwy Weithredol' ac fe geir ymrwymiad gweladwy a diddordeb gweithredol mewn darparu gofal sy'n ystyriol o'u dewis iaith.

Amcan 3: gellir sicrhau pobl bod cyrff addysg a chyrrff proffesiynol yn deall pwysigrwydd anghenion Cymraeg a bod hynny wedi'i gynnwys mewn cwricwla, polisiau a rhaglenni hyfforddiant.

Amcan 4: sicrhau bod y Gymraeg yn cael ei defnyddio fwyfwy ar draws gweithleoedd iechyd a gofal cymdeithasol.

Amcan 7: caiff pobl eu sicrhau bod y Gymraeg yn cael ei phrif ffrydio mewn systemau terminoleg/ technoleg ym maes iechyd a gofal cymdeithasol.

Ein Thema	Ein Hamcanion:
Hybu a hwyluso	<ul style="list-style-type: none"> • Diffinio'n glir agwedd y Cydweithrediad at y Gymraeg yn Strategaeth Gyfathrebu'r Cydweithrediad fel bod gan staff arweiniad clir ynglŷn â phryd mae'r Gymraeg yn ofynnol. • Parhau i sefydlu a hybu pwysigrwydd y Gymraeg drwy gyfrwng Rhwydweithiau, Rhaglenni a chynlluniau gwaith Timau e.e. Adolygiadau gan Gymheiriaid, digwyddiadau ymgysylltu ac yn y strategaeth gyfathrebu sefydliadol • Prif ffrydio'r gwaith o gynllunio ar gyfer y Gymraeg yn y dadansoddiad o anghenion dysgu a recriwtio yn ein cynlluniau ar gyfer y gweithlu.
Cefnogi ein rhanddeiliaid i ddefnyddio a datblygu eu sgiliau Cymraeg	<ul style="list-style-type: none"> • Adolygu sut gallwn gefnogi staff ymhellach i ddefnyddio'u sgiliau Cymraeg yn y gweithle • Adolygu sut gallwn gefnogi staff ymhellach i ddatblygu eu sgiliau Cymraeg yn y gweithle • Rhoi ar waith fesurau priodol i asesu'r angen i gyrsiau addysgol gael eu cynnig yn Gymraeg a, lle bo angen, darparu arweiniad ar sut gellir darparu'r cyrsiau addysg hyn yn Gymraeg.

I gael rhagor o wybodaeth cysylltwch â:

Cydweithrediad Iechyd GIG Cymru

Tŷ Afon, Llawr 1af

Llys Pont Ynys

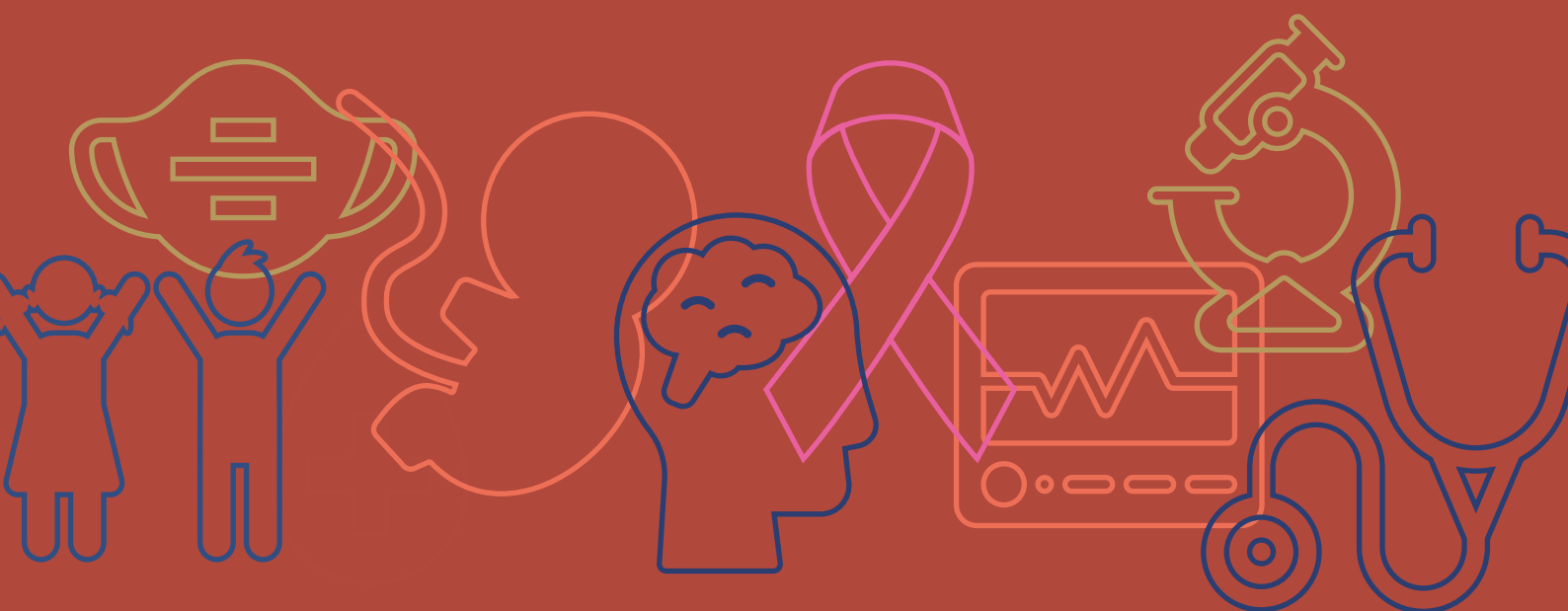
Gwaelod y Garth

Caerdydd

CF15 9SS

CIGIGC.Cysylltu@wales.nhs.uk

Mae croeso i chi ohebu â ni yn Gymraeg neu'n Saesneg – byddwn yn ymateb yn yr un modd i'r ddwy iaith ac yn ymateb yn eich dewis iaith heb oedi.

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Cydweithrediad
Iechyd GIG Cymru
NHS Wales Health
Collaborative